

Parlament České republiky
POSLANECKÁ SNĚMOVNA
2010
5. volební období

485.

USNESENÍ

výboru pro evropské záležitosti
z 61. schůze konané dne 14. ledna 2010

k Návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení osoby požívající mezinárodní ochrany, a o obsahu poskytnuté ochrany /kód dokumentu 14863/09, KOM(2009) 551 v konečném znění/

Výbor pro evropské záležitosti po vyslechnutí informace 1. náměstka ministra vnitra plk. JUDr. Jiřího Komorouse, po vyslechnutí zpravodajské zprávy posl. Jana Bauera a po rozpravě

s c h v a l u j e stanovisko, které je přílohou tohoto usnesení.

Josef Šenfeld v. r.
ověřovatel výboru

Jan Bauer v. r.
zpravodaj výboru

Kateřina Jacques v. r.
předsedkyně výboru

DOKUMENT 14863/09

Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení osoby požívající mezinárodní ochrany, a o obsahu poskytnuté ochrany

**KOM(2009) 551 v konečném znění, kód Rady 14863/09
Interinstitucionální spis 2009/0164/COD**

- **Právní základ:**
Čl. 63 první pododstavec Smlouvy ES.
Podle znění Lisabonské smlouvy je nově právní základ upraven v čl. 78 odst. 2 SFEU.
- **Datum zaslání Radě EU:**
22. 10. 2009
- **Datum zaslání Poslanecké sněmovně prostřednictvím VEZ:**
28. 10. 2009
- **Datum projednání ve VEZ:**
12. 11. 2009 (1. kolo)
- **Procedura:**
Spolurozhodování.
- **Předběžné stanovisko vlády (dle § 109a odst. 1 jednacího řádu PS):**
Datované dnem 5. listopadu 2009, doručené do výboru pro evropské záležitosti dne 26. 11. 2009 prostřednictvím systému ISAP.
- **Hodnocení z hlediska principu subsidiarity:**
Návrh je v souladu s principem subsidiarity.
- **Odůvodnění a předmět:**
V rámci první fáze (1999 – 2005) připravovaného Společného evropského azylového systému (angl. zkratka CEAS) bylo rozhodnuto kromě jiného také o harmonizaci právního rámce jednotlivých členských zemí v otázkách minimálních norem při udělování azylu. Z toho důvodu byla přijata tzv. kvalifikační směrnice 2004/83/ES¹, která stanovuje

¹ Směrnice Rady 2004/83/ES ze dne 29. dubna 2004 o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany („kvalifikační

společná kritéria pro zjišťování totožnosti osob, které mezinárodní ochranu skutečně potřebují a která zajišťuje určitou minimální úroveň ochrany těchto osob ve všech členských státech Evropské unie.

V červnu 2007 pak Komise vydala tzv. zelenou knihu², která měla za cíl pojmenovat možné varianty, jak by mohla vypadat druhá fáze dokončování CEAS. Na základě této zelené knihy pak Komise obdržela množství podnětů jak od členských států, tak od různých nevládních organizací ke zlepšení stávající situace.

Dosavadní směrnici bylo vytýkáno zejména to, že stanovené normy se ukázaly jako příliš obecné a nejednoznačné. Proto dle názoru Komise nedostačují pro zajištění úplného souladu s vývojem v oblasti lidských práv, nedosahují dostatečné úrovně harmonizace a mají také negativní dopad na kvalitu a efektivitu rozhodovacího procesu.

Předkládaná novelizace kvalifikační směrnice proto má za cíl změnit a zpřísnit dosavadní kvalifikační směrnici a dosáhnout následujícího:

- zjednodušit rozhodovací procesy a přijímat kvalitnější rozhodnutí v první instanci a zabránit tak zneužívání systému,
- racionalizovat postupy pro přiznávání práv žadatelům a zlepšit tak efektivitu řízení,
- zajistit soudržnost s judikaturou Evropského soudního dvora a Evropského soudu pro lidská práva.

• **Obsah a dopad:**

Zmíněné snahy o zjednodušení procesu a o vyšší efektivitu procesu se dají rozdělit do několika oblastí, které by měly být novelou dotčeny.

Předně se jedná o novou definici poskytovatele ochrany. Z toho důvodu, aby se předešlo mezerám v ochraně žadatelů o azyl, je zde snaha zajistit plnou slučitelnost tohoto ustanovení se Ženevskou úmluvou, kdy je tedy výčet poskytovatelů ochrany taxativní, tzn. bez možnosti rozšíření na další subjekty. Dále se ochrana modifikuje také tím, že tato již nebude omezena pouze na „nenavracení“, ale odepřít ochranu bude možné pouze v případě, že je dostupná alespoň v části země původu.

Nově se také rozšiřuje požadavek tzv. příčinné souvislosti. Ženevská úmluva totiž nepostihuje veškeré možnosti pronásledování žadatele (např. soukromá msta). Proto je nově ukotveno splnění požadavku pronásledování i tehdy, pokud je zde souvislost mezi pronásledováním a nepřítomností ochrany proti takovému jednání.

Hlavním bodem novely, který je však také jednoznačně nejspornější, je ale vytvoření jednotného statusu ochrany. Jedná se o zrušení dosavadního stavu, kdy jedna kategorie osob požívá standardní ochranu azylu a druhá tzv. doplňkovou ochranu, která má pouze dočasný charakter. Toto ustanovení však s sebou přináší řadu otázek, protože právě v rozdělení těchto dvou institutů leží jejich smysl – tedy na jedné straně trvalost azylu a na druhé dočasnost doplňkové ochrany.

směrnice“).

² KOM(2007) 301.

Nadto má směrnice za cíl ještě změnit definici rodinného příslušníka, která se tak rozšiřuje i na případy, kdy je osoba požívající ochrany nezletilá a na jiné další případy závislosti nezletilé osoby na jiné osobě.

Stanovisko ČR

Předně je nezbytné upozornit na fakt, že gestor (Ministerstvo vnitra) doposud neměl dostatečnou možnost se k dané problematice vyjádřit, neboť návrh byl předložen teprve 21. října 2009. Nicméně ČR obecně podporuje stanovisko Německa a Rakouska, které poukazují na předčasnost tohoto návrhu, kdy zatím nebyl dostatečně zhodnocen dosavadní stav

a nebyla provedena řádná evaluace.

S většinou ustanovení ČR nemá problém, drobné výhrady má pouze k otázkám příčinné souvislosti mezi pronásledováním a absencí ochrany, nesouhlasí však se sjednocením doposud rozdělených statusů azylu a doplňkové ochrany.

- **Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:**
Projednáváno v 1. čtení v Evropském parlamentu.

- **Závěr:**

Výbor pro evropské záležitosti

1. **b e r e n a v ě d o m í** předložený návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení osoby požívající mezinárodní ochrany, a o obsahu poskytnuté ochrany;
2. **ž á d á v l á d u** , aby ho informovala o dalším průběhu projednávání návrhu této směrnice.

Josef Šenfeld v. r.
ověřovatel výboru

Jan Bauer v. r.
zpravodaj výboru

Kateřina Jacques v. r.
předsedkyně výboru